

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTEKÓW

3. Miejscowość

GARWÓŁ

1. Nazwa

**Historyczny układ ruralistyczny wsi wraz z terenem,
na którym jest znaczna ilość zabytków
archeologicznych**

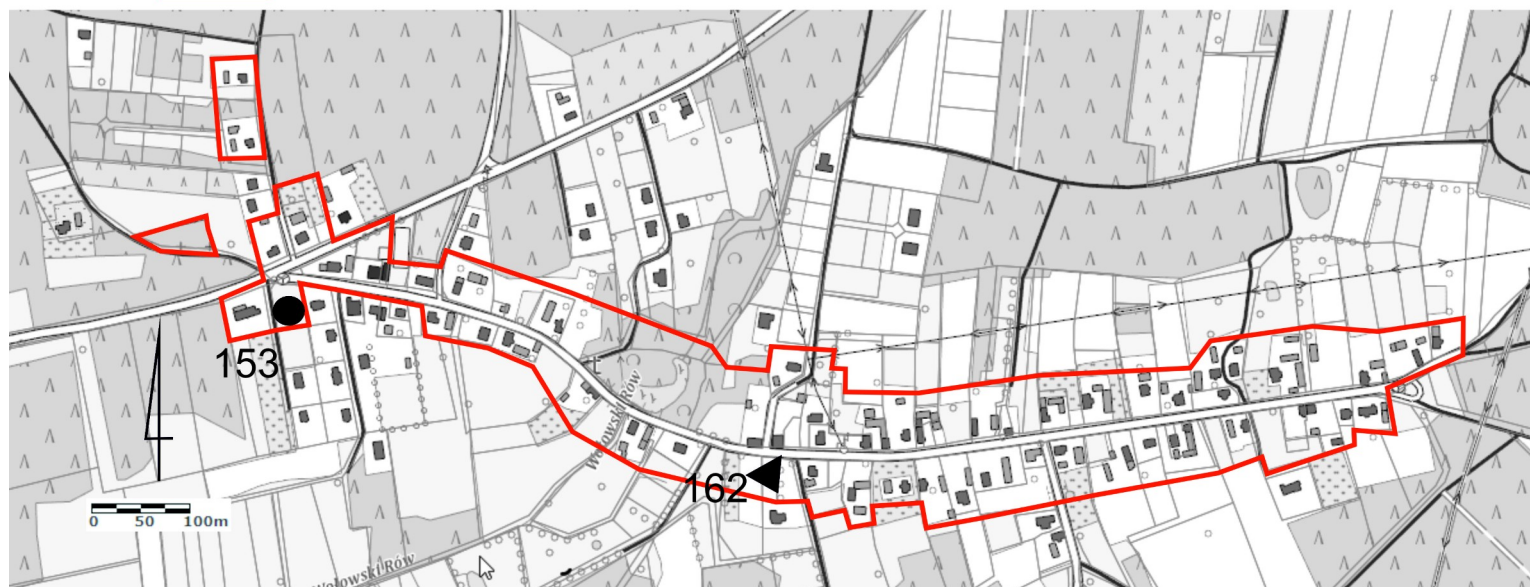
2. Czas powstania

**pradzieje, 1301, 1787, 1842,
1945**

9. Materiały graficzne

Granica historycznego układu ruralistycznego wsi wraz z terenem,
na którym jest znaczna ilość zabytków archeologicznych.

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **WOŁOWSKI**

Gmina **WOŁÓW**

6. Współrzędne geograficzne

51°20'57"N 16°42'40"E

7. Użytkowanie obecne
**mieszkalne
rolnicze**

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Poprzednie nazwy miejscowości: 1301 r. - Garwol; ok. poł. XVIII w. - Garben; 1787 r.- 1818 r. - Garben; 1829 r. - Gurben; 1830 do 1945r. - Garben.

Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi: Nazwa niemiecka jest utworzona na zasadzie podobieństwa fonetycznego do nazwy polskiej-pierwotnej.

Historia wsi i dóbr: W dokumencie z 05. 03. 1332 r. wymieniany jest Tampmo, zwany von Ebirsbach (prawdopodobnie Odyńcowy Potok), jako właściciel dobra rodzowego Garwol, które już od dawna prawdopodobnie posiadał. W 1787 r. wieś należąca do miejskiego urzędu skarbowego w Wołowie. Należy tu także młyn *Fachemuhle*. W 1830 r. wieś w okręgu wołowskim. Do wsi należy młyn wodny *Fachemuhle*. W 1842 r. majątek w Garwole sprzedano za 10600 *reichstalarów*. W 1912, 1937 r. wieś należy do okręgu wołowskiego. Znajduje się tu majątek rycerski wraz z posiadłością wiejską. W 1943 r. w okolicach Garwoła nadał istnieje *Fachemuhle*, należący wcześniej do komuny miejskiej w Wołowie.

Ulicówka o osi wschód-zachód. Na zachodnim krańcu wsi droga wiejska krzyżuje się z szosą z Wołowa przez Gródek do Strupiny. Dalej na zachód położony jest cmentarz. W środkowej części wsi, po północnej stronie drogi usytuowany jest park oraz pozostałości folwarku. Zabudowa zagrodowa, w przeważającej części szczytowa, 1-kondygnacyjna; w części wschodniej zwarta. Dawny cmentarz ewangelicki, ob. nieczynny, przy zachodnim krańcu wsi. Teren zielony ze stawem na zachód od folwarku.

Wykaz stanowisk archeologicznych:

1/153/75-25 ślady osadnictwa- epoka kamienia, pradzieje, późne średniowiecze.

10/162/75-25 gródek stożkowy- późne średniowiecze.

Bibliografia:

• Richard Junke: Wohlau, Geschichte des Furstentums und des Kreises von ..., Wurzburg 1965, GŚŁ 50212 II, [RJ 1965]

• Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Ubersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und anderen Orte der konigliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845 [K. 1845, s.]

• Regesty Śląskie, pod redakcją Wacława Korty, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5(1360), Wrocław 1992

• Schlesisches Giiter-Adressbuch. Verzeichnis samtlicher Rittergueter und selbstandigen Gutsbezirke, sowie der grosseren Landguter der Provinzen Nieder- und Oberschlesien Breslau 1891,1912, 1937

•Wytyczne konserwatorskie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wołów, Wrocław 2000

• Zimmermann F. A., Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t.VII 1787

Materiały kartograficzne:

• Messtischblatt, pomiar 1887, nowelizacja 1929, wydanie 1937-1940

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych. Inwestycje wymagające prac ziemnych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, ochrona zespołu folwarcznego, oraz terenu dawnego cmentarza ewangelickiego (na zach. od wsi).

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

czerwiec 2023

Justyna Kość